

Larena: Referat

NTG-lär/Larenareferat HSS05 i Östersund

Utbyte av kunskaper för starkare regioner

”Högskolor och Samhälle i Samverkan” är konferens där företrädare för högskolor och samhälle vartannat år möts för att utbyta idéer och erfarenheter om samverkan.

Årets konferens, i april 2005 i Östersund, var den fjärde i ordningen. Det är olika arrangörer varje gång och i år stod Mittuniversitet, Institutet för tillväxtpolitiska studier och Arbetslivsinstitutet för värdskapet. Tema för året var ”Kunskapsutbyte för att stärka regionen”. På konferensens nätplats, www.hss05.se, finns korta presentationer av de olika seminarierna och forskningspresentationer (papers), som lades ut inför konferensen. En utförlig dokumentation kommer att läggas ut där under sommaren. Men

för besökarna till Larenas och NTG-Lärs nätplatser, presenteras här refererat av några av huvudtalarna, skrivna av Mats Utbult.

Konferensen inleddes med en liten diskussion kring samverkan, mellan de två samverkande forskarna **Göran Brulin**, Arbetslivsinstitutet, och **Thomas Tydén**, Örebro universitet och Dalarnas forskningsråd.

Bland huvudtalare fanns två forskare med tämligen olika ståndpunkter när det gäller värdet för forskningen av att samverka med utomstående: **Merle Jacob**, Forskningspolitiska institutet vid Lunds universitet, och **Per Frankelius**, institutionen för ekonomi, statistik och informatik vid Örebro universitet, och medförfattare till en studie om innovativa processer.

Gunnar Wetterberg, SACOs samhällspolitiska chef, gav en rad exempel på avgörande samhällsfrågor där mer och bättre samverkan mellan högskola och samhälle kan betyda mycket de kommande åren.

Leder högskolorna till regional utveckling?

Leder högskolor till regional utveckling i sina regioner? Det hävdar många, inte minst politiker i olika regioner som har kämpat för att få till stånd en egen högskola, och för att en befintlig högskola ska höjas i rang till universitet.

Thomas Tydén och Göran Brulin, som en gång tog initiativet till HSS-konferenserna om samspelet mellan högskolor och samhälle, inledde den tredje konferensen med en liten diskussion om föreställningen om högskolornas tillväxtbefrämjande effekter.

Göran Brulin konstaterade att denna sanning är ifrågasatt på många håll:

– Det kom nyligen en rapport från Saco, där en slutsats var att det är dags att lägga ner de regionala högskolorna och satsa på de traditionella universiteten. Högskoleverket har kommit med en kritisk rapport med inte fullt lika drastiska slutsatser. Och Riksrevisionen är i en rapport inte nådig när det gäller hur man jobbar med samverkan

Thomas Tydén sade att det snart är trettio år sen de regionala högskolorna började etableras – och det uppstod stora förväntningar på att de skulle spela en roll i regionen genom en utvecklad samverkan. Men det finns en svag förståelse för villkoren för detta.

–Statsmakterna såg inte alla de institutionella och kulturella hinder som fanns och finns i högskolvärlden vad gäller samverkan. Nu inser staten att vi måste diskutera detta. I slutet av forskningspropositionen kan man läsa att det är angeläget att utforma en strategi för att utveckla samspelet mellan forskning och praktik, och att detta samspel också är ett viktigt forskningsfält.

En fråga som Brulin och Tydén lyfte fram var vilka som högskolan ska samspela med. De berättade om ett möte om forskning som dåvarande forskningsministern Thomas Östros hade bjudit in till – men bara representanter för näringsliv var inbjudna. När man påpekade att han glömt hela offentliga sektorn, svarade han: *”Ja, hoppsan, det har jag”*.

–Fortfarande är det så. Fortfarande är forskningen svag när det gäller offentliga sektorns del av innovationssystemet, sade Thomas Tydén. Men det som finns, står ofta de regionala och lokala kommunala forskningsinstituten för. Och regeringen skriver i den forskningspolitiska i propositionen om betydelsen av just forskning om offentliga sektorn.

Det har blivit vanligare att högskolor profilerar sig. Högskolan i Blekinge har satsat på IT. I Jönköping har högskolan satsat på några teman, bland annat en internationell handelshögskola.

–Det ger resultat i form av pengar. Mest går visserligen fortfarande till de gamla universiteten, och näst mest till de nya universiteten. Men sen går mer pengar till profilerade högskolor med vetenskapsområden, än till högskolor utan profil.

Göran Brulin sade att det inte räcker med profilering, man måste också bli ännu bättre på att utveckla en samverkanskultur. Det behövs för att ändra på det faktum att Sverige är duktigast på forskningsresultat, men sämst på att produktifiera och kommersialisera dessa.

– Efter att den nya högskolelagen kom har det blivit vanligare att man talar om samverkan, men det finns många sätt att samverka. Samverkan är en metod som måste anpassas utifrån vad man vill åstadkomma, exempelvis om det är forskning eller utbildning som står i fokus. Det finns ingen enkel idé, utan det handlar mycket om en anda och kultur.

Det finns mycket att hämta av erfarenheter runt om i Sverige att lära av och detta är en av skälen för att genomföra HSS-konferenserna, konstaterade Göran Brulin och Thomas Tydén:

– HSS-konferenserna är ett ständigt pågående samtal om samverkan mellan högskola och samhälle.

Tre möjliga framtider för universiteten

Mycket inom kunskapsproduktionen är satt under omprövning och högskolevärlden har många utmaningar. Alltmer kunskap produceras utanför universiteten. Det finns höga förväntningar om vad universiteten ska göra. Samtidigt förändras finansieringsformerna.

–Vi vet att vi får mindre och mindre pengar och mer och mer uppgifter på oss, sade Merle Jacob, Forskningspolitiska institutet vid Lunds universitet, som i sitt föredrag beskrev tre möjliga framtidsbilder för de svenska offentliga universitets- och högskolesystemet.

Hon började med att tala om en utveckling som hon beskrev som en övergång från tidigare mål som i stor utsträckning handlade om att utbilda studenterna till kritiska och demokratiska medborgare, till att nu understödja innovationer och samverkan med det omgivande samhället.

–En grundläggande sanning är att samverkan kräver god hälsa. Men universiteten mår dåligt, inte bara ekonomiskt.

”Nyttifiering”, samverkan och andra trender

Merle Jacob beskrev några trender som är i stort är gemensamma för de utvecklade industriländerna, men som skiljer sig en del när det gäller hur de genomförs, vilket beror på olika strukturer och kulturella traditioner. Ett led i den här förändringen är att högre utbildning, utan någon större diskussion, har överförts från utbildningsdepartementet till näringsdepartementet.

Ett första nyckelord är ”nyttifiering”.

– Det finns en större betoning på olika former för kunskapsöverföringar, i form av patent, licenser och startade företag. Det blir alltmer av paketerade och kundanpassade yrkesutbildning, allt mindre av breda, högre utbildningar.

– Samarbete är modeordet för dagen. Alla ska gilla det, särskilt universiteten. Men många är inte vana vid det och vill inte.

Krav kopplade till forskningsfinansiering är förstås en kraftfull drivkraft för samarbete.

– Forskare är lättstyrda, där pengar finns, dit springer vi, sade Merle Jacob. När vi kan plocka in ”civilister”, utanför universitetsvärlden, får vi pengar. De som kan betala får tillgång till forskning. Det är både bra och dåligt. För dem som behöver forskning och som kan betala kan det vara bra, men vad händer med skattebetalarna och deras behov av forskning?

En annan trend är att forskningens prioriteringar mer än tidigare styrs på många olika nivåer: EU, internationella nationella forskningsråd, intressenter i offentliga sektorn och näringslivet, och universitetens egna administrationer.

Forskarna har också fått alltmer olikartade kriterier för att värdera kunskap, där de nya handlar om relevans, användbarhet, handlingsbarhet. Detta betonade Merle Jacob som ”en verklig förändring i sammanhanget”.

En följd av de förändringar i villkoren som sker, är att det blir en större andel tillfälliga anställningar i forskarvärlden. När det blir mindre fasta forskningsmedel, måste forskarna hela tiden gå ut och ”hitta civilister”. Det har också blivit vanligare att forskare tvingas att söka sig utomlands efter att de doktorerat. Det är positivt med internationella kontakter, konstaterade Merle Jacob (själv från Trinidad) – men det uppstår ofta problem med att få hem dessa forskare igen.

Ett annat sätt att anpassa sig till förändringarna är att institutioner på olika sätt söker sig samman i nära samarbete eller samgående. Fördelarna är att man kan få stordriftsfördelar och en kritisk massa för vissa satsningar. Merle Jacob ansåg att dessa olika former av ”institutionell integrering” är någonting positivt, särskilt när det finns för många institutioner.

Hon såg också en trend hos en del universitet att försöka få inkomster som kommer från olika håll, istället för bara från offentliga anslag. Förutom enskilda FoU-projekt, handlar det om inkomster från patent, licenser och studentavgifter. En del satsar på att själva äga sina fastigheter för att slippa de i mångas tycken orimliga hyrorna som man betalar till statliga fastighetsbolaget Akademiska Hus. Och slutligen finns det universitet som investerar i aktier för att ”diversifiera inkomstströmmarna”.

”Krångla sig igenom”

Merle Jacob beskrev, utifrån sin bild av utgångsläget idag, tre möjliga framtider för de svenska universiteten. Det första scenariet kallade hon ”Krångla sig igenom” och hon betecknade detta som ”det mest realistiska om än inte det mest upplyftande”.

– I det här scenariot ser vi inga större förändringar jämfört med hur det är nu. Vi ser en stegvist ökande anpassning till initiativ från politikerna, initiativ som inte är alltför radikala. Vi har ett stort antal universitet som är mellan ”medelmåttiga” och ”svaga”. Mest kraft går till att jämna ut bygga upp kapacitet. Men om man håller tillbaka hästarna för att ingen ska gå före, får man ingen häst som vinner lopp. Vi har bara några få framstående forskningsgrupper i naturvetenskap, medicin och teknik, som har starka internationella kopplingar. Det finns i detta scenario inga riktigt framstående humanistiska eller socialvetenskapliga forskningscentra.

”Återverkande anpassning”:

Det andra scenariot kallade Merle Jacob ”återverkande anpassning” och i detta scenario finns ett fåtal stora forskningsuniversitet, som har länkar till många små specialiserade läroanstalter och yrkesutbildningsinstitutioner.

–Vi har satsat på att särskilja utbildningen från forskningen. Vi har inte råd att ha samma system för bägge sakerna.

I det här scenariot finns starka internationella forskningsgrupper. Det finns en mångsidig offentlig forskningssektor, i vilken i universitetet inte är dominerade kunskapsleverantörer. Det har skett en professionalisering av styrningen av universiteten och andra offentliga FoU-organisationer. Mer tid går till administration och andra kärnfunktioner.

–Nu har vi två organisationer inom samma system: en för forskningen och en för administrationen.

”Oberoende offentliga universitet”

Det tredje scenariet kallade Merle Jacob för ”oberoende offentliga universitet”, som hon sammanfattade så här:

–Alla är fria att sköta sig själva. En del kommer inte fortsätta att existera. De klarar inte friheten.

Efter ”en darwinistisk utvecklingsprocess” där de mest livskraftiga överlever, återstår bara fyra stora forskningsuniversitet och ett antal små specialiserade institutioner. Den offentliga finansieringen baseras på vad institutionerna åstadkommer, vilket mäts i antal studenter och genom nationella forskningsutvärderingar. Universiteten konkurrerar med forskningsinstitut, i en allt mer mångsidig offentlig forskningssektor.

Merle Jacob konstaterade att detta scenario kräver mycket omtänkande när det gäller mål för FoU, och kulturella värderingar.

–Sverige befinner sig i en tid då omtänkande är möjlig. Men det kräver mod. En mer darwinistisk inställning inom det här området är inte detsamma som att säga adjö till allt bra i välfärdssamhället, sade hon.

Samverkan med samhället är bra också för forskningen

Samverkan mellan forskning och samhälle säger många är en del av lösningen på många problem. Men det är inte helt enkelt och självklart hur den samverkan ska se ut, konstaterade Per Frankelius, Örebro universitet: –Politikerna drömmer om tillväxt och välfärd. Forskarna drömmer om briljant forskning. Kan de två drömmarna förenas?

Det finns dessutom två inte obetydliga hinder för denna samverkan:

– Forskarnas motivation för samverkan är låg eftersom detta inte är någon merit i den akademiska karriären. Och företag och organisationer har ofta inte så stort intresse för kvalificerad kunskap som man skulle kunna tro, sade Per Frankelius.

Samtidigt finns det flera goda argument för att de två parterna skulle visa större intresse:

–Forskningsresultat kan vara viktigt för verksamheter som kan kommersialisera dem. Ny kunskap kan bli en injektion för många verksamheter. Forskare kan genom samverkan få pengar som de kan använda för att finansiera sin forskning. Och ett gott argument är förstås att forskarna ska enligt högskolelagen SKA samverka med omgivningen.

Samarbete med TV ledde till ny kunskap

Per Frankelius hävdade att samverkan mellan forskare och aktörer i det omgivande samhället också kan stärka forskningens kvalitet och innehåll, och berättade om några exempel.

BBC skulle göra en film om dinosaurier och tog in paleontologerna som experter. TV-folket började animera enligt experternas beskrivningar, men det såg inte bra ut. De frågade om det kunde vara något fel på forskarnas teorier? Det ledde till att dessa fick ompröva sina tidigare föreställningar om hur halsen fungerade hos dessa forntida djur.

Det finns nobelpristagare som har forskat utanför den akademiska världen, exempelvis hos storföretag som IBM. Hermann Heinrich Gossen som formulerade den ekonomiska lagen om ”avtagande marginalnytta” var ingen högskoleforskare, utan statstjänsteman. Barbara McClintock fick Nobelpriset 1983 för sina studier om rörliga gener – men resultaten hade hon fått genom ett nära samarbete med bönder som sen generationer hade erfarenhetskunskap av det fenomen som hon belönades för.

Sveriges lantbruksuniversitet har i olika skeden utvecklats genom samarbete med omvärlden.

– Först var grunden ett massivt rationaliseringsbehov inom jordbruket efter kriget. När det behovet minskade, kom miljödebatten och med den tog ny behovsmotiverad forskning fart. SLU har uppnått en väldigt hög originalitet i sina forskningsresultat, mätt i citeringsfrekvens, faktiskt bäst i Sverige. Receptet var inte fri forskning utan krävande finansiärer med viktiga behov som kriterier för att ge pengar.

Brittiska universitet i Warwick svarade på minskade anslag på 80-talet med att skapa arenor för samverkan med aktörer inom tillverkning och konst och har i dag blivit en av de ledande forskningsmiljöerna inom sina områden. Köpenhamns handelshögskola är ett annat exempel på en internationellt mycket ansedd forskningsinstitution, som har ”en imponerade samverkan

med omvärlden” som en av sina viktigaste framgångsfaktorer. Uppdragsutbildningar ger också ett *inflöde* av kunskap.

Stå på andras axlar för att se långt

–Originell forskning kommer sällan fram på forskarens kammare, isolerad från mångfald av empiriska impulser och från många olika personers idéer och kritik, sade Per Frankelius.

Han citerade ekonomiforskaren Evert Gummesson som sagt att praktikunskap med tillgång till djup empiri kräver samverkan, snarare än försök att med förutbestämda enkäter eller ytliga fallstudier fånga insikter om verkligheten.

– För att få riktig tillgång till praktikkunskap måste man vara kompis, det räcker inte att träffas en halvtimme.

Isaac Newton sade att om man ska se långt ska man stå på andras axlar – och då handlar det inte bara kollegors axlar.

En del forskare ifrågasätter nyttan som drivkraft i forskning och talar om ”slaskforskning”. Med Per Frankelius påminde om att en av Sveriges största forskare genom tiderna, Carl von Linné, hade nytta som utgångspunkt.

–Linné letade hela tiden affärsmöjligheter i det som han forskade om!

Per Frankelius’ slutsats var att forskare bör prata med andra än de som de normalt pratar med – och detta gäller också praktiker. Med mer samverkan mellan högskolans forskare och det omgivande samhället och ökad vidsynthet får man ut mer. Men han var kritisk mot regeringens proposition om den nya forskningspolitiken, som han ansåg i allt väsentligt är fast i det gamla: *”Håll pengar på forskarna och låt dem göra vad de vill så ordnar sig resten.”*

Ett alternativ är att skapa något som han kallade för ”gemensamma aktivitetsarenor enligt hybridmodell”, där forskare och andra aktörer kopplar ihop sig med varandra för att åstadkomma ett nytt lärande. Det handlar om att gå från att ”forska om fenomen och betrakta utveckling” till att ”forska med fenomen och skapa utveckling”. Och att gå från ”ensamt geni” och ”grupper av forskare” - till ”grupper av både forskare och praktiker”.

– Det nya forskningslandskapet är stort utanför akademien, sade Per Frankelius.

Jag fattar inte varför så många är förblindade för detta.

Han citerade avslutningsvis Olaus Petri: *”Vi ska göra vad rätt och klokt är, inte vad vant är”*.

– Det är inte lätt att ändra tankestilar... Enda sättet att gå vidare är att med konkreta exempel visa att samverkan leder till bättre forskning.

Samverkan för att klara fler äldre i befolkningen

Den växande andelen äldre i befolkningen är en av de riktigt stora utmaningarna för samhället – och på det här området finns mycket som högskolan kan göra i samverkan med omvärlden. Det hävdade Gunnar Wetterberg, samhällspolitisk chef på SACO, som tidigare arbetat i regeringskansliet och Kommunförbundet.

–Jag var ansvarig för arbetet med långtidsutredningen 1992 och redan då skrev vi vad vi tyckte oss se då, men det var svårt få någon att lyssna. Sen har jag och andra tjatat om det och idag 13 år senare så dyker frågan upp vad man än läser i statliga sammanhang: ”man måste beakta konsekvenserna av de demografiska förändringarna”.

Han konstaterade att erfarenheten av långsiktiga bedömningar är att de blir skakigare för varje lager av gissningar som man staplar på varandra. Arbetet med att fundera igenom de olika antaganden gör ändå resan mödan värd, inte minst när man några år senare går igenom vad som stämde och inte stämde, och varför det blev så.

–Men av alla antaganden om framtiden finns det en som är säkrare än de flesta och det är befolkningsutvecklingen, eftersom man vet hur många som faktiskt är födda fram till nu. Jämfört med för 30 år sen, under flyttlasspolitikens tid, är befolkningen också en mer stabil och förutsägbar faktor idag.

Exporten bara grädden på moset

När man kan förutsäga befolkningens ålderssammansättning har det betydelse inte bara för tillgången på arbetskraft i produktionen – utan också för utvecklingen av konsumtionen och därmed efterfrågan i ekonomin, framhöll Gunnar Wetterberg.

–Det låter på ekonomisidorna i tidningarna som om exporten vore viktigast. Men det är bara grädden på moset. Sysselsättningen är till största delen beroende av hemmamarknaden. Det som gjorde 90-talets krisen så djup var inte exportavmattningen. Det var istället att befolkningen tappade tron och började vrålspara för att möta de nedskärningar som kom. 1989 konsumerade vi fem procent mer än tjänade - 1993 sparade vi istället åtta procent. 13 procent av konsumtionen försvann och då föll sysselsättningen som en sten.

–I olika åldrar har vi olika behov och möjligheter att konsumera och det bestämmer rytmen i svenska ekonomiska utvecklingen, sade han. 1960-70-talsboomen kom till stånd i hög grad därför att 40-talisterna gjorde om svenska landskapet med ett utbyggt och förändrat boende. Miljonprogrammets flerfamiljshusområden är monument över deras lust flytta hemifrån. Lite senare tjänade de mer pengar och då växte nya villaområden upp runt städerna. Nu närmar sig 40-talisterna sitt sista boende. Efter tredje lårbensbrottet kan de inte bo kvar i sina tvåvåningsvillor och med tanke på att de blir fyra gånger så dyra att ta om hand i ”särskilt boende” håller vi tummarna för att de i god tid skaffar sig ett boende som är anpassat till det åldrande som väntar dem.

Arbetsorganisationen blir allt viktigare

När 1940-talisterna de närmaste åren ersätts av de mindre kullar som är födda 1975-85, så minskar arbetskraften. Från 2010 och framåt så förlorar Sverige arbetskraft för varje år och det är för första gången sen industrialismens genombrott det händer. Det finns bara två lösningar på det problemet, enligt Gunnar Wetterberg:

- *Ökat utbud av arbetskraft*
- *Ökad produktivitet*

–När jag säger ”ökad produktivitet” reser sig håren på många välmenande vänner, som ser framför sig att alla måste jobba ännu snabbare än tidigare. Men så kan vi inte göra, för rovdrift på arbetskraften leder till att vi minskar utbudet. Hur vi utformar arbetsorganisation blir desto viktigare. Genom att ge folk chans göra vad de kan och tycker är roligt, så kan de bli effektivare. Och där kommer höskolorna in. Genom forskning och utbildning kan de samla in, systematisera och sprida kunskaper från beprövade erfarenheter. Detta kan bidra till en rullande förbättring av produktionsprocessen.

Demografin drabbar inte blint och opåverkligt. Det har funnits tidigare perioder då det har fötts fler och färre. Men på olika sätt har man tagit sig an detta – från politikernas reformer på 1930-talet för att tackla ”krisen i befolkningsfrågan”, till företagen som exempelvis Kockums som på 60-talet skickade ut rekryteringspatruller till Grekland och Portugal. På 50-talet kom en ny jordbrukspolitik för att få över människor från bondgårdarna till de nya jobben i fabriker.

–Långtidsutredningarna på 1960-talet pekade ut de hemarbetande kvinnorna som arbetskraftsreserv. Man lyckades fördubbla förvärvsfrekvensen bland kvinnor från 40 till 80 procent genom reformer som sambeskattnings och föräldraförsäkring. Försäkringens utformning har gjort att svenska kvinnor de senaste 30 åren som pavlovska hundar har fött två barn inom loppet av 2.5 år. Den här rytmen i födandet gör att kvinnorna bara är borta från arbetslivet under fyra-fem år mer än männen, jämfört med åtta-tio år i övriga Europa. Det är ett samhällsekonomiskt bra resultat av familjepolitiken, sade Gunnar Wetterberg.

Fler vägar in i – och tillbaka till - arbetslivet

Framöver ser han nya inhemska ”arbetskraftsreserver” som hänger ihop med om kan tackla tre problem som idag minskar utbudet av arbetskraft.

Det första är de högre trösklar som idag finns och som gör att en del har svårt att komma in på arbetsmarknaden.

– Direkt efter skolan fick jag jobb som sjukvårdsbiträde, utan utbildning. Det är mycket färre unga som får jobb på det sättet idag, och det är färre arbetsgivare som står för en introducerande internutbildning. Det här drabbar invandrare, men också de 15-20 procent av alla ungdomar som inte klarar gymnasiet som det var tänkt. Idag stiger antalet unga förtidspensionärer mycket kraftigt. För att öka utbudet av arbetskraft är bland det viktigaste att skapa fler vägar in i arbetslivet, sade han.

Problem nummer två är ohälsan och Gunnar Wetterberg menade att det inte räcker med att bara ”hitta fler listiga påtryckningsmekanismer” gentemot de långtidssjukskrivna.

–Vi vet att byte av arbete är bland säkraste medlen för att få långtidssjukskrivna att komma tillbaka till arbetslivet.

Det finns också stora skillnader i sjuktal på grund av vilka som är chefer. Det finns studier som visar att en del chefer har fler långtidssjukskrivna oavsett var de arbetar. Ökade sjukskrivningar följer dem från arbetsplats till arbetsplats.

”Vår tid i arbetslivet krymper”

Det tredje problemet är att vår tid i arbetslivet krymper.

–1913 när riksdagen beslutade om folkpension vid 67 års ålder, var medellivslängden 55 år. Om samma proportioner skulle gälla idag, skulle pensionsåldern ligga på 93 år för kvinnor!

Frågan är hur man ska få människor att orka arbeta tillräckligt länge – om inte till 93, så i alla fall till 65. Då finns det olika saker som man kan göra, som fysisk träning, anpassning av arbetsplatser, och förbättra kvaliteten på cheferna.

–Men när gäller vad vi ska kunna, räcker det inte att först pumpa upp oss som ett slags kunskapsballonger i början av livet och sen skicka ut oss i glidflyg – och se om vi klarar det fram pensionen, eller om vi får pyspunka. Vi behöver påfyllning, och där behövs också ett samspel mellan högskolan och samhället.

”Låt doktorander väcka aptit på kunskaper”

Gunnar Wetterberg menade att vi ofta glömmer bort början av arbetslivet:

–Hur etablerar man sig i arbetslivet? Hur skapar vi förutsättningar för att unga ska vilja gå in på arbetsmarknaden och jobba? Högskolan har en viktig uppgift också här. Jag pläderar sen länge för att återskapa den nära relation mellan högskolan och gymnasiet som fanns fram till för 30-40 år sen. När man idag läser en dödsruna över en gammal professor kan man se att denne i början av sin bana en tid var lektor vid ett gymnasium. Detta var en utväg för dem som doktorerat. En del blev bittra över att bara bli lektorer, men en del blev formidabla förmedlare av en lust till kunskap. Doktorander ska ju vara försörjda när de doktorerar och jag undrar varför inte kommuner skapar doktorandtjänster, så att unga akademiker samtidigt kan jobba som både doktorander och lärare.

–Vi suckar idag om en ”gymnasifiering av högskolan” och en ”grundskolesering av gymnasiet”. Här kanske finns ett sätt att gå emot det, och väcka en aptit på kunskaper med hjälp av doktorander, sade han.